

Стрюк Є. В.

старший викладач

*Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ*

ПРОФЕСІЙНА СПРЯМОВАНІСТЬ НАВЧАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ НЕФІЛОЛОГІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Одним із принципів дидактики, реалізація якого дозволяє забезпечити орієнтацію кожного компонента навчально-виховного процесу на формування знань, умінь, творчого мислення на розвиток професійних здібностей є професійна спрямованість навчання. Це одна з важливих характеристик курсу іноземної мови як навчальної дисципліни, покликаної разом з іншими науками формувати професійну освіту здобувача вищої освіти. Оволодіння іноземною мовою забезпечує безпосереднє підключення до інформаційних джерел світової культури, науки і практики, що значно розширює професійні можливості фахівця, і робить його більш культурним.

Як справедливо зазначає в своєму дослідженні Н. А. Протасова, «Професійна спрямованість – процес багатогранний, що вимагає врахування низки специфічних чинників, як рушійної сили формування та розвитку інтелекту професійно спрямованої особистості».

Нею виділено такі чинники:

- соціальні, які відображають потреби суспільства у фахівцях високого рівня зі знаннями іноземних мов;
- соціально-педагогічні, пов'язані з розвитком системи освіти; педагогічні, що включають діяльність викладача і студентів у формуванні фахівця;
- психолого-педагогічні, пов'язані з інтелектуальною діяльністю у формуванні професійного творчого мислення та професійної мотивації.

Безсумнівно, професійна спрямованість процесу навчання залежить від організації навчальної діяльності, від вдосконалення методів навчання. Найбільш комплексним і результативним методом навчання є навчання дією в умовах, максимально наближених до реальних. Наголос робиться на розвиток здатності уяви, здатності створення результату.

О. С. Віханській, наприклад, вважає, що «широко визнаним фактом є висока ефективність навчання дією, бо існує величезна різниця між знанням того, як вирішувати проблеми умінням і прагненням, зробивши для цього певні дії».

І. Л. Бім також вважає, що пізнавальні цілі слід доповнити цілями поведінковими. З найбільш популярних сьогодні прийомів вона виділяє прийом рольового спілкування, прийоми стимулювання мовленнєвої діяльності та інші. Більш того, І. Л. Бім вважає, що «широке застосування у ЗВО повинні знайти нові ділові ігри з використанням іноземної мови, проведення таких форм роботи, які можуть знадобитися майбутньому фахівцю в подальшій практичній діяльності».

Немає сумніву, що в умовах керованого оволодіння іноземною мовою потрібна максимальна активізація творчої складової зусиль здобувача вищої освіти, тобто його лінгвокреативної діяльності, оскільки процес оволодіння здобувачем іноземною мовою повинен носити яскраво виражений діяльнісний, творчий, когнітивний, автономний і особистісно орієнтований характер. Іноземна мова виступає при цьому засобом усвідомлення чужої культури, одночасно сприяючи поглибленню знань рідної мови і культури. Викликає задоволення той факт, що сучасна лінгводидактика розглядає навчання іноземної мови в контексті діалогу культур, а мета навчання іноземної мови визначає як формування в здобувача вищої освіти готовності і здатності до адекватної соціальної взаємодії в ситуаціях міжкультурного і, у вузькому сенсі, професійного спілкування.

Через різноманітні активні форми навчання міжкультурної професійно спрямованої комунікації лінгвістичну освіту в нефілологічних ЗВО забезпечує становлення і розвиток автономної мовної особистості, здатної саморозвитку та самовдосконалення в особистому, освітньому та професійному аспектах.

Найбільш ефективним прийомом для навчання іншомовного професійно спрямованого спілкування є навчально-рольові ігри. Ігрове навчання стимулює продуктивну творчу активність, ставить студента в позицію «навчання-творчість». У рольовій грі здобувачі вищої освіти намагаються думати, діяти, говорити, як вони думають, необхідно діяти в даній ситуації. Рольова гра – це ефективний засіб моделювання дійсності, яка дає можливість комунікації, практику мови, а також реалізує принцип професійної спрямованості навчання, підвищує мотивацію, робить процес навчання цікавішим.

В ході підготовки і проведення рольових ігор відбувається активізація можливостей особистості і колективу, підвищується почуття відповідальності, формуються необхідні професійні навички та особистісні якості молодих фахівців.

Рольова гра – розігрування певних життєвих ситуацій. Рольові ігри можна розділити на імітаційні, ситуаційні, виконання ролей і т.д. Формами рольових ігор можуть бути уява подорожей, дискусії на основі розподілу ролей, прес-конференція, урок-суд та інші. В підготовці рольової гри можна виділити наступні етапи: підготовчий – визначення мети і мовного матеріалу, на якому буде проводитися гра, складання сценарію гри, розподіл ролей; ігровий – процес гри; заключний – аналіз результатів, оцінка викладачем участі кожного студента в підготовці і проведенні гри, виправлення помилок.

Основні цілі використання навчально-рольових ігор:

- закріплення умінь і навичок використання професійної лексики іноземною мовою;
- розвиток навичок усного мовлення.

Зупинимося на змісті конкретних навчально-рольових ігор, які використовуються в роботі із здобувачами вищої освіти.

Гра «Затримання при пограбуванні». Підготовка гри починається з розробки сценарію. У зміст сценарію входять: навчальна мета заняття, план гри, загальний опис процедури гри, зміст ситуації, характеристика дійових осіб, розподіл ролей.

Гра «Прес-конференція». Попередньо група ділиться на дві команди. Перша – «кореспонденти», що представляють різні газети, журнали, радіо- і телевізійні передачі; друга – «представники різних професій (правоохоронні органи, громадські організації тощо)».

Кожна команда отримує завдання детально ознайомитися з матеріалом нової теми, але з різних позицій. Команді «кореспондентів» потрібно підготуватися до проведення інтерв'ю намітити загальний план бесіди, скласти питання, на які необхідно отримати відповіді. Друга команда використовує навчальний матеріал, додаткові джерела для підготовки свого виступу, наприклад, від імені «представника правоохоронних органів», «психолога», «представника громадської організації» та ін. В ході підготовки команди узгоджують виступи окремих учасників, обговорюють і характеризують питання, які планують поставити в процесі гри.

На прикладі рольових ігор ми продемонстрували професійно-спрямоване навчання здобувачів нефілологічних спеціальностей іноземної мови. Організація таких занять дозволить майбутнім фахівцям самим вирішувати важкі проблеми, створювати потенційно більш високу можливість переносу знань і досвіду діяльності з навчальної ситуації в реальну.

Таким чином, в ході спеціально організованого ігрового навчального співробітництва вирішуються як змістовно-предметні, так і комунікативні завдання навчального процесу.

Суїма І. П.

кандидат філологічних наук

Дніпровський національний

університет імені Олеся Гончара

SEMANTIC CLASSIFICATION OF EVASIVE SENTENCES

The proposed research examines evasive statements in the form of replicas that respond to the question in simple interactive blocks. A simple interactive unit is understood as two mutually directed speech moves, each of which consists of one or several speech steps-statements. It can be assumed that evasive statements are distinguished on the basis of their semantic meaning and the specific communicative setting of the questioner and the responder in the interaction (by setting we mean the relationship between the subject and reality, which determines the psychophysical activity of the subject) [2;3;4;5].

Such statements in this case act as a reciprocal speech course or one of the speech steps forming it. Since the properties of the response speech course are